

Kyrkbacken

NR 4 | 2022

EN TIDNING FRÅN ULRICEHAMNS PASTORAT, HALLSTAD, HÖSSNA, REDVÅG,
SÖDRA VING, TIMMELE, ULRICEHAMN OCH ÅSUNDENS FÖRSAMLINGAR.

- I det nakna sammanhanget
- Jesus och kejsaren
- Lisa Chemnitz
- Fråga prästen
- Till Betlehem
- Vaktmästarens trädgård

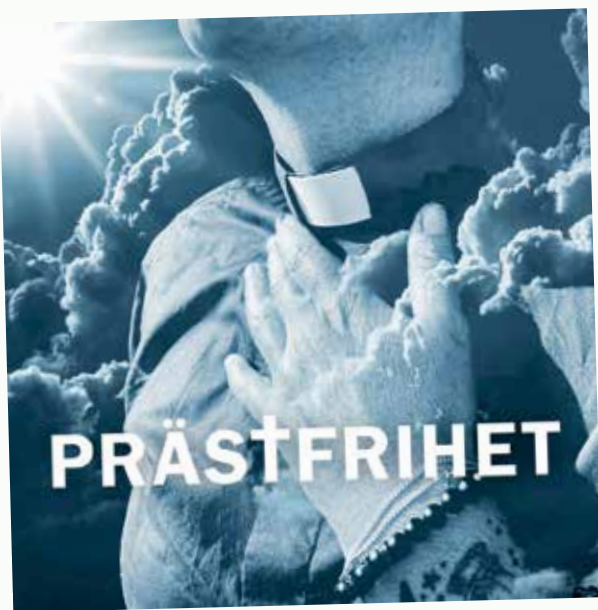
Smått & gott

Prästfrihet

En skånsk kommunikatör och tre västgotapräster vill försöka leverera aktuella ämnen. Här diskuteras högt och lågt. Politik, teologi, vardagsämnen, nyheter och mycket mer. Ibland bjuds gäster in.

Podden görs av Martin Landgren, präst. Jan-Olof Arkstedt Broberg, präst. Henrik Lööv, präst samt Jenny Nyberg, kommunikatör.

Du hittar den där poddar finns. Exempelvis Spotify, Apple Podcast, Acast, Google Podcast med mera.

1. FÖLJ JESUS

2. FÖLJ OSS

Följ Jesus och följ också gärna Ulricehamns pastorat!

@svenskakyrkaniulricehamn
www.svenskakyrkan.se/ulricehamn

@åsundensförsamling

@dettahänderiredväg/hössna

@brunnasnaskyrkan

Fråga prästen!

Går du och funderar på något om kyrkan, kristendomen, prästens kläder eller dylikt?

Skicka in din fråga till: ulricehamn.pastorat@svenskakyrkan.se

Tomas Jarvid, präst i Åsundens församling, svarar på din fråga i nästa nummer.

FOTO: CHRISTER ANDERSSON

Kyrkbacken

Kyrkbacken delas ut i
Ulricehamns pastorat.

Redaktion i detta nummer:

Tomas Jarvid, Christer Andersson,
Malin Johansson, Tina Kristoffersen och
Jenny Nyberg

Redaktör: Jenny Nyberg

Ansvarig utgivare: Carolina Davidson

Tryck:

LH Tryck, Ulricehamn, 2022

Kontakt:

jenny.nyberg@svenskakyrkan.se

Med reservation för ändringar.

Carolina har ordet

Visst har det gått lite mode i adventskalendrar? Förutom de traditionella med bara bilder eller små chokladbitar finns det nu kalendrar med thé-påsar, lakrits, smink och strumpor... En lucka med en present för varje dag i december – konceptet står sig även om innehållet i kalendrarna varierar.

Jag fick för några veckor sedan syn på en adventskalenderbok med 24 julberättelser från Norden. Varje berättelse är tryckt på ett uppslag som är hopviktt, så varje dag behöver berättelsen "sprättas upp" så att texten blir synlig. Författarna är från de nordiska länderna, både nutida och klassiker som HC Andersen och Runeberg. Även om jag inte kunnat tjuvkika på texten så har jag sett att när julen närmar sig ägnas två dagar Selma Lagerlöfs Den heliga natten.

Jag vet inte hur din upplevelse av just advent är. För egen del så har jag ofta inför advent drömmar om en tid med tända ljus, pepparkaksdoft, frost och välkänd musik. Rätt ofta visar det sig att drömmarna inte riktigt uppfylls, för det är så förtvivlat mycket som ska planeras och göras de där veckorna.

Är det kanske då som adventskalendern kommer in – och dess funktion blir att muta in tid för eftertanke, för en stund att läsa (om kalendern består av berättelser) eller njuta (om kalendern består av goda thésorter)... Jag ser själv fram mot dagarna med Selma Lagerlöfs Den heliga natten! Berättelsen handlar om hur hela naturen och allt som finns påverkas av hur barnet föds i Betlehem, så att ingenting kan vara ont och ingen kan skada någon annan den natten, utan grundstämningen är fred och frid. Kanske det är teman som vi behöver särskilt mycket just denna adventstid när mycket kan kännas oroligt och hotfullt. Fred och frid – jag önskar oss det, på alla plan. Ibland behöver man påverka förutsättningarna för att det goda ska få plats i vardagen. Kanske en adventskalender kan hjälpa till med det...

Må du få en välsignad advents- och jultid!

Carolina Davidson, kyrkoherde i Ulricehamns pastorat.

Detta nummer

Jesusbarnet och
kejsaren i Rom4

Bön och handling5

I det nakna
sammanhanget..... 6-8

Ny ärkebiskop 9

En julbild för hela året 10-11

Läsare frågar11

Kyrkogårdsförvalningen:
Nya askgravplatser
och askgravlundar 12

Kyrkomusikers
favoritpsalm i jul..... 13

Kyrkors historia: Gullereds
kyrka, Blidsbergs kyrka... 14-15

Vaktmästarens trädgård 16

Korsord 17

Hört på kyrkbacken.....18-19

Jul- och nyårsfirande..... 19

Framsidesbild:
Jenny Nyberg

Jesusbarnet och kejsaren i Rom

TEXT: TOMAS JARVID. ILLUSTRATION: MARCUS-GUNNAR PETTERSSON.

"Vid den tiden utfärdade kejsaren Augustus en förordning om att hela världen skulle skattskrivas." Så börjar julevangeliet om Jesus födelse i Lukasevangeliets andra kapitel.

Vid första anblicken ser det här mest ut att vara en liten historisk bakgrund som förklarar varför Josef och Maria får en så besvärlig resa just då barnet ska födas. Men för Lukas, liksom för de andra evangelisterna, var det här betydligt mer än så. Från evangeliets första början ställs det lilla skyddslösa Jesusbarnet i kontrast mot kejsaren. Liksom mot Herodes och andra mäktiga män. Vad betyder egentligen en skattskrivning? För Josef och Maria betydde det knappast tillträde till några demokratiska rättigheter. För dem var det snarare maktutövning av en ovälkommen härskare som ville säga att alla dessa människor och hela världen tillhörde honom.

Eftersom Josef och Maria var judar och väl bevandrade i moseböckerna tänkte de säkert på att deras folk faktiskt redan var räknade en gång för alla. Efter skildringen av hur Mose ledde israeliterna ut ur Egypten tar en långrandig uppräknings vid. Stam efter stam räknas upp i långa listor. Det är Gud som räknar och innebörden är samma fast motsatt. Gud räknar dessa nyligen befriade slavar som sina. De är fria att vara Guds egna.

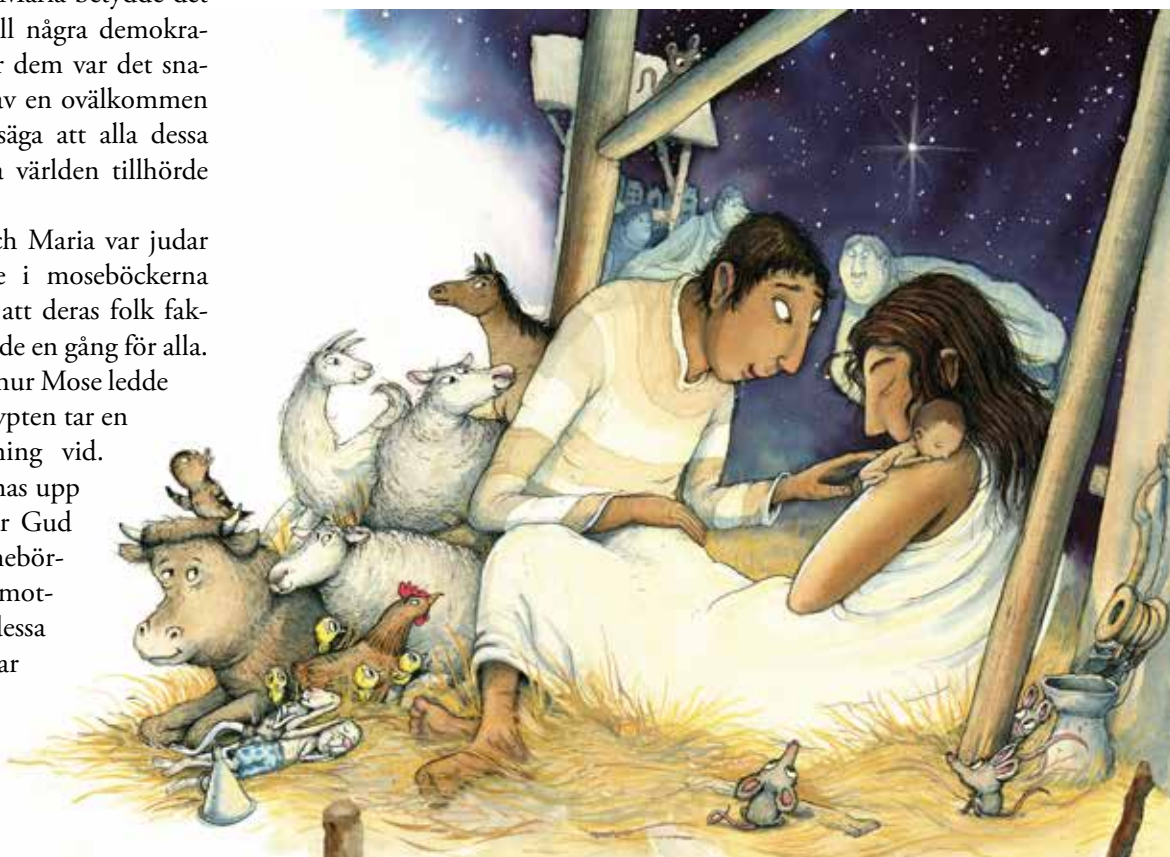
Den messias folket väntade på skulle vara som en ny Mose. En som befriar från förtryck. Och precis som Mose en gång tvingat farao på knä så är det lilla barnet som föds tvärt emot all rimlighet mäktigare än självaste kejsaren.

Många av de titlar kristna förknippar med Jesus var faktiskt sådana som Augustus såg till att använda om sig själv. Det byggdes tempel som hyllade honom som gudomlig och han kallades såväl "Gud inkarnerad" som "världens frälsare", "befriare", "Herre", "Guds son" och "Gud av Gud". Att använda de titlarna för Jesus var att vända upp och ner på begreppen fullkomligt. Allt är inte som det ser ut att vara. Makt och fred och gudomlighet framstår i ny dager genom Jesus.

Kejsaren återkommer längre fram i evangelierna. Det är hans representant Pontius Pilatus som korsfäster och dödar Jesus. Han visar vem det är som bestämmer.

Men då kommer den stora omkastningen. Jesus uppstår på tredje dagen. Han visar sig starkare än både döden och den påstått gudomlige kejsaren.

Den allra äldsta kristna trosbekännelsen är kort och kärnfull. "Jesus är Herre". Med andra ord är kejsaren det inte. Och för oss nutida människor gäller det att fortsätta hålla fast vid detta. Även idag finns det många som vill härska över andra med våld och tvång men vi får alltid hålla fast vid att vi inte är slavar under någon. Vi får tillhöra Kristus.

Bön och handling

TEXT: JOSEFIN ROOS. BILD: PIXABAY.COM OCH CARLA KARLSSON/SKARA STIFT.

Inför varje nytt kyrkoår skriver biskop Åke ett brev med ett tema som finns med på olika sätt under året. Temat ger möjlighet till reflektion och fördjupning, både enskilt och tillsammans med andra. Vi är just nu inne i en treårsperiod där temat är lärjungaskap, men ur olika perspektiv. Årets perspektiv är bön.

Att ha samma tema över flera år ger möjlighet till att se och beröra temat på flera sätt och biskop Åke är glad över att församlingarna i Skara stift ges möjlighet att fortsätta fördjupa sig i var det är att vara en lärjunge - nu utifrån bönen och det andliga livets perspektiv.

- Att vara lärjunge är ju att leva i relation med Gud, som möter oss på ett unikt sätt i Jesus, med skapelsen, med våra medmänniskor och med oss själva. Vi behöver andlig fördjupning. Det ger också fördjupade perspektiv på hela den värld som vi är satta att värna

såsom Guds skapade medskapare, säger biskop Åke.

Det finns olika sätt att använda temat i det lokala sammanhanget för att lyfta lärjungaskapet, bönen och det andliga livet.

- Min förhoppning är att det ska kunna föras samtal i grupper i församlingen om bön, böneliv och andlig inriktning. Kanske kan seminarier anordnas – men inte minst hoppas jag ju att bönelivet i varje församling och hos varje kristen ska kunna inspireras, säger biskop Åke.

I det samhälle vi lever i idag har lärjungaskapet något att säga som livshållning, menar biskop Åke. Det handlar om Jesu ord om solidaritet 1 och gränsprängande kärlek 2. Biskop Åke vill betona att vi behöver komma ut som kristna i det multisamhälle vi lever och visa på evangeliet som befriande, upprättande och utmanande.

- Kristen tro är inte främst en privat angelägenhet utan lika mycket en drivkraft till ett samhällsengagemang. Kyrkan är där Guds ord rent och klart förkunnas och sakramenten förvaltas på ett rätt sätt. När Guds ord förkunnas rent och klart får det konsekvenser, säger han.

Bönen är en naturlig del av det kristna livet och hjärtats språk med Gud. Bönen är något som förenar oss på många sätt.

- Tillsammans med våra syskon i andra trossamfund får vi vara en del av Guds bedjande folk. Sen hoppas jag också att alla vill vara med och sjunga den psalm som får vara temapsalm under de tre åren och där det bland annat står: "Jublande lyfter vi här våra händer, sjunger den glädje som enighet tänder, ger dig vårt arbetes dag och vår tacksamhet handling och bön må bli ett"³.

Till brevet kommer samtalsfrågor att reflektera över, antingen själv eller tillsammans. Brevet kommer ut första advent och finns att ta del av både digitalt och tryckt. Det går att ladda ner digitalt från Skara stifts webbplats och finns att som tryckt brev hämta i din församling.

1 Matteusevangeliet 25:31ff

2 Markusevangeliet 12: 29-31

3 Svenska psalmboken, psalm 292, Verbum 2002.

I det nakna sammanhanget

TEXT: JENNY NYBERG. BILDER: JENNY NYBERG, KRISTIN LIDELL OCH MAGNUS ARONSON.

Från vänster, Annika Ahlström, sjukhuspräst. Birgitta Olsson, sjukhusdiakon. Therese Karlsson, sjukhusdiakon. På bilden fattas Ronny Augustsson, sjukhuspastor.

- Nästan alla möten vi har här är väldigt avskalade. När jag jobbade i en församling och gick på hembesök så möttes man ofta av framdukad fika i finrummet. Här på sjukhuset kommer man rakt in i ett heligt rum där man möter en människa i ett naket sammanhang. Jag skulle kunna ställa frågan "Är du rädd för att dö" i tredje meningen utan att det är konstigt.

Jag träffar Therese Karlsson en måndagsförmiddag i oktober. Therese jobbar som diakon i Sjukhuskyrkan på SÄS och vi träffas på hennes kontor.

Hon är en människa som utstrålar värme och jag blir väldigt snabbt avslappnad i hennes sällskap. En fin egenskap som säkert kommer till nytta i hennes yrke. Här i sjukhuskyrkan har hon snart jobbat i 10 år och hon har varit diakon sedan 2009.

- Jag kan inte komma ifrån att jag möter döden väldigt mycket i mitt arbete. Döden har flera olika rum. Först får en person en diagnos som inte ger stor förhoppning om överlevnad. I nästa rum får personen veta att det inte finns mer att göra, att medicinen inte räcker till. Sedan kommer själva döden och jag har varit med många gånger när sista andetaget tas. Därefter tar vi hand om kroppen inför ett avsked. Man kammar håret, rättar till lakanen

och tänder ljus för att det ska se fint och värdigt ut. För mig är det väldigt viktigt att göra detta för att jag ska veta vad jag ska förmedla till de anhöriga. Det kan vara ett blåmärke eller en port som sitter kvar i armvecket och då kan jag förbereda personerna på detta innan de går in till den avlidne.

Therese dagar ser väldigt olika ut. Hon har alltid en sökare på sig för att vara tillgänglig för akuta fall.

-Något vi värnar om här i sjukhuskyrkan är öppenheten för att det oförutsedda måste finnas. Livet är inte förutsägbart eller fyrkantigt så det måste finnas en dörr för detta. Även om jag har kopplat bort min telefon och sitter i samtal med dig så måste jag gå om min sökare piper. Mina planerade dagar blir sällan som jag planerat för det händer saker hela tiden och då får det som inte är akut vänta.

- När jag kastas in i ett traumarum så kan jag känna mig väldigt liten. Jag har ju ingen medicinsk kunnskap men jag kan behöva vara där för den anhöriges skull. Hålla om, se till att personen dricker, äter, vara lite av en tolk över vad som händer i rummet. Vid plötslig spädbarnsdöd kan jag behöva hämta en mjölkmaskin så inte mamman får mjölkstockning. Jag får göra allt från praktiska saker till andlig vård och allt sker i nära samarbete med personalen på avdelningarna.

Therese berättar om vikten av att själv ha möjlighet till reflektion i detta arbete. Att ställa sig frågan, "vad är det

jag har varit med om?", "vad har det gjort med mig?". Kollegorna spelar en viktig roll som samtalspartner. Hon jobbar tillsammans med ytterligare en diakon, en präst och en pastor från Ekumeniakyrkan och för dessa finns en stor tillit.

-Det som har påverkat mig mest är de nyfödda barnen som inte lever. För att bära ett dött barn i sin famn, det sätter sig i kroppen. Samtidigt är det fint på samma gång för jag brukar alltid erbjuda att göra ett fotavtryck eller ett handavtryck i lera av barnet. När man gör det i lera kan sedan föräldrarna hålla i det och känna exempelvis tummens form. Detta gör att det kan skapas minnen och minnena hjälper sorgen och sorgen gör att man sedan kan leva vidare. För mig har det varit väldigt stort att också kunna erbjuda någon form av tack-ceremoni för detta barn som man har längtat efter och välkomna honom eller henne till familjen. Nämna ett namn och tända ett ljus så att inte allt bara blev en begravning för barnet. Bjuda in mor- och farföräldrar så att inte föräldrarna blir ensamma i sin sorg.

Hur kan man, som diakon, vara med om allt detta utan att tvivla?

- När det handlar om dödsfall och svåra olyckor så tänker jag att jag är så tacksam att Gud finns också här, i detta kaos. Men ibland kan jag känna, när människor inom psykiatrin har brottats med sin psykiska ohälsa i många år och det inte blir bättre, att nu måste Gud göra något!

- Det händer att man går in till någon som säger att "jag kan inte tro så du får tro åt mig". Då får man vara

en bärare av tron och i det skapas ett hopp. Hoppet är väldigt töjbart och flexibelt. Kanske är hoppet från början att man ska bli frisk från sjukdomen. Sedan omvandlas hoppet till att man ska i alla fall leva en sommar till. Ett av de sista hoppen kan vara att man slipper ha ont eller att man hoppas träffa någon på andra sidan.

- Är man rädd och känner sig ensam och det kommer någon som orkar att vara närvarande i det smärtsamma så skapas där ett hopp av att jag inte är ensam. Så ibland handlar mitt jobb om att sitta där och gråta tillsammans och hålla någons hand och bara stå ut.

Under vårt samtal tittar diakonkollegan Birgitta in för att säga hej. Det märks att de har en bra relation. De har, trots allvar i yrket, nära till skratt. Jag förstår att det är något man behöver för att orka med de tunga delarna.

- Tyvärr är det så att vi ofta blir förknippade med döden. Jag hade ett samtal, för bara någon vecka sedan, med en mamma som förlorade sitt barn. Hon sa att när hon fick syn på mig så började hon gråta för jag var så starkt förknippad med den kvällen då barnet dog. Jag var ju en påminnelse om den smärtsamma händelsen. Jag är en "döden-person" för många. Den rollen får jag respektera och hantera och det är okej för det har varit en viktig funktion för dessa personer. För vår del som jobbar så är det oerhört viktigt att vi är medvetna om vad det gör med oss och att vi fyller på med liv från andra håll.

- Det är fantastiskt att få vara kyrka på ett sjukhus för jag tror att vi är bärare av något större. Vi är omtyckta av de allra flesta och många blir glada

av att se oss i korridorerna. De känner att vi ser dem och att de får vara precis som de är. Så vår närvaro här är större än mig, det är inte Therese utan det är kyrkan som är här och är närvarande. Det ger trygghet för många. Jag har fått kommentarer om att hade personen vetat att vi jobbar så här så hade han aldrig gått ur Svenska kyrkan. Så jag tror att vi ger en annan bild av vad kyrkan gör.

Varje sjukhus har i hälso- och sjukvårdslagen i uppgift att bedriva fysisk vård, psykisk vård och andlig vård. Vad är egentligen andlig vård?

- För mig blev begreppet andlig vård så tydlig under pandemin. Det är rätten att vara människa, en hel människa. Att värna om rätten att vara människa. I detta inkluderas min tro eller icke-tro, mina värderingar, min längtan, min rädsla och min glädje. Detta blev vårt uppdrag under denna tid, att hålla fast vid det. Patienter fick inte ta emot besök av anhöriga men vi fick komma. Vi kunde även avlasta vårdpersonalen med att ta samtal från oroliga anhöriga som ringde.

Pandemin förde med sig mycket trauman och rädslor. Vårdpersonalen gick på knäna och patienter låg skräckslagna i sina sängar. Vad har det gjort med oss? Är vi samma person som vi var före Covid? Personligen tror jag inte det. För mig finns ett före och ett efter. Therese fortsätter berätta om hur sjukhuskyrkan jobbar.

- Vi har inte tillgång till några journaler och vi vet inte vem som ligger inne på sjukhuset. Vi är heller ingen uppsökande verksamhet utan patienter får höra av sig till oss om de vill att vi kommer. Det kan bli så fel och påträngande om vi bara knackar på. För

att få kontakt med patienter är vi beroende av att vårdpersonalen berättar att vi finns här.

Uppdraget som sjukhuskyrka rymmer mycket. Allt från död till liv. Patient, anhörig och vårdpersonal. Tårar och skratt. Det är en stor utmaning.

- Vi är ofta spindeln i nätet och kan kontakta andra trossamfund. Finns det en muslim som önskar andlig vård så kontakter vi en imam. Blåljuspersonal kan kontakta oss och berätta att de har ett dödsbud att förmedla i exempelvis Svenljunga och då är det vårt uppdrag att kontakta kyrkoherden och förklara vad som skett och att polisen vill ha assistans i detta. Får vi inte tag i någon så åker vi dit själva.

Therese tystnar en stund och funderar.

- När allt ska specialiseras och effektiviseras så har kyrkan en utmaning. Kyrkan har medlemmar som faller bort och en budget att hålla och då är det lätt att tappa människan, men det får inte ske. Kyrkan måste alltid se människan oavsett.

Jag sätter mig i bilen och börjar köra tillbaka mot Ulricehamn. I vanliga fall skrålar jag med i en låt från radion men nu stänger jag av den. Det är så många tankar som far i mitt huvud. Döden har varit skrämmande för mig och något som jag kanske trängt undan i tanken. Men under samtalet med Therese så vågade jag närma mig tanken och det är ett stort steg. Om hon lyckades med detta på drygt en timme så borde hon göra mirakel i sitt arbete, tänker jag. Hon och hennes kollegor gör skillnad för så många. De ser människan. Vilken ynnest.

När jag börjar närma mig Ulricehamn så spricker himlen upp och solen tittar fram. Det är precis som om Gud vill visa mig att döden inte är slutet, att jag inte ska vara rädd. Just i det ögonblicket fylls jag av ett lugn och en känsla av att Gud finns med mig oavsett vad jag gör och det får mig att känna en stor tacksamhet över livet jag fått.

Faktaruta sjukhuskyrkan

- Varje sjukhus har i hälso- och sjukvårdslagen i uppgift att bedriva fysisk vård, psykisk vård och andlig vård.
- Sjukhuskyrkan har i uppdrag att ansvara för den andliga vården. Du behöver inte vara kristen för att besöka Sjukhuskyrkan. Sjukhuskyrkans ansvar är att alla ska kunna utöva sin tro. Oavsett vilken tro man har så kan sjukhuskyrkans personal hjälpa till med att få kontakt med exempelvis en imam, buddistisk munk, rabbin och så vidare.
- Finns i dag på 73 sjukhus i Sverige.
- Personalen i sjukhuskyrkan har tystnadsplikt och det förs inga journaler. De har heller inte tillgång till sjukhusjournaler.
- Sjukhuskyrkan är inte bara till för patienter utan även anhöriga och sjukhuspersonalen.
- Det jobbar nästan 4000 personer på SÄS. I sjukhuskyrkan jobbar 2 diakoner, en präst och en pastor.

Ny ärkebiskop

TEXT OCH BILD: KATARINA SANDSTRÖM BLYME.

"Tacksam, glad och omtumlad". Så beskrev Martin Modéus sig själv efter att i juni blivit vald till Sveriges nya ärkebiskop.

4 december tar han upp ärkebiskopsstaven vid ett mottagande i Uppsala domkyrka.

Efter nästan tolv år som biskop i Linköpings stift har Martin Modéus alltså fått rollen som Svenska kyrkans högsta företrädare. Under hösten har han så smått introducerats i sitt nya arbete samtidigt som han avvecklar sitt nuvarande uppdrag. Det har varit många sista gången-upplevelser: Sista kyrkoherdemottagningen, sista domkapitelmötet, sista generationsöverskridande middagen i biskopsgården... När detta skrivs är han på väg till en restaurang för en sista träff med kontraktsprostarna.

"Det är väldigt vemodigt. Samtidigt blir det en del av bearbetningen av att skiljas från Linköpings stift där jag trivts så bra. Men jag går mot nya spännande arbetsuppgifter, det känns väldigt roligt", säger han.

Livet som ärkebiskop kommer att bli betydligt mer påpassat än livet som biskop. Intresset för Martin och för ämbetet är stort hos allmänheten. Under hösten har intervjuerna avlöst varandra. Allt från taltidningsmagasin till Svenska Dagbladets Perfect Guide vill veta hur den nya ärkebiskopen tänker – om kyrkan, om tro, om...

Fram till tillträdet vill Martin Modéus ogärna göra några uttalanden om dagsaktuella händelser. Det är sittande ärkebiskops uppdrag. Men han berättar gärna om de frågor han brunnit för som biskop och som finns i visionen för Linköpings stift: levande församlingar.

"Vi måste vara noga med att arbeta med den lokala närvaron. Det är där människor deltar i gudstjänster och kyrklig verksamhet, det är där kyrkan blir kropp, kött och blod. I framtiden hoppas jag på ett bredare bärande, med frivilliga som bidrar – helst i generationsöverskridande möten".

"Det gynnar inte bara kyrkan. Det kan ge ett enormt bidrag till hela samhället om vi lär och hjälper generationerna att lita på varandra".

Livet i Uppsala kommer att bli annorlunda, men familjelivet kommer att vara sig likt eftersom han flyttar in i ärkebiskopsgården tillsammans med hustrun Marianne och terriern Tassa. Och fotografera kommer han att fortsätta med.

"Jag är amatör. Ordet kommer av franskans "aimer", att älska. Jag fotograferar eftersom jag älskar det. Helst i naturen".

Den omtumlade känslan från i somras har hunnit lägga sig något. Men Martin är fortfarande berörd över att ha fått förtroendet att vara ärkebiskop i en kyrka han så länge varit en del av. I femårsåldern lekte han präst, och redan som 17-åring började tanken på att bli präst vakna på allvar. Varför?

"Det är en förmån att få tjäna en kyrka som berättar om Guds kärlek till människor, och som vill inspirera människor att älska världen tillsammans med Gud."

Faktaruta

Namn: Martin Modéus

Ålder: 60 år

Född och uppväxt i: Jönköping

Familj: Hustrun Marianne och fem vuxna barn

Prästvigd: 1986

Fyra böcker av Martins hand:

Tradition och liv. Verbum

Levande tillsammans med Kristus: om en kyrka i rörelse: herdabrev för Linköpings stift 2016.

Finna bönen som redan finns. Verbum

Foto- och reflektionsboken Bildrikt talat. Verbum

Viktiga Martindatum

6 mars 2011

Martin Modéus vigs till biskop i Linköpings stift.

8 juni 2022

Martin Modéus väljs till ny ärkebiskop.

26 november

Martin Modéus lägger ned sin biskopsstav i Linköpings domkyrka.

4 december

Martin Modéus mottas som ärkebiskop i Uppsala domkyrka.

15 januari 2023

Martin Modéus gör sin första biskopsvigning då hans efterträdare i Linköpings stift och biskopen i Visbys stift vigs i Uppsala domkyrka.

En julbild för hela året

TEXT: TOMAS JARVID.

- "Det här är min kyrka" säger Lisa Chemnitz när vi går in i Ulricehamns kyrka. Här är jag döpt och konfirmerad.

Framme till vänster hänger ikonen av treenigheten som hon målat. Utöver den hänger hennes ikoner i ett sextiotal kyrkor runtom i vårt land.

Ikonerna är kristna bilder av Kristus, bibliska händelser eller helgon, utförda på ett symbolfyllt sätt som går långt tillbaka i kyrkans tradition. Vi stannar upp kring denna ikon av Maria med Jesusbarnet "Lidandets gudsmoder" eftersom vi nu står inför att fira jul.

Ikonerna är egentligen inte vanliga utsmyckningar så bilden av Maria och barnet passar bra året runt. Den vill på-

minna oss om Guds närvaro och bjuda in till bön. Det kan också vara en bra ordlös bön att betrakta ikoner. Det finns ikonmotiv som föreställer hela skeendet kring Jesus. Från hur Maria blev gravid ända till uppståndelsen på den tredje dagen. Motiven som vi förknippar med julen är mycket centrala. Utan dem hade inget av det andra hänt.

-Det var då han kom, säger Lisa. Och sedan dess är han hos oss, även om vi korsfäste honom.

Lisa berättar att Jesusbarnet har bred panna för att visa på hans vishet. Han har två slags kläder på sig för att visa på hans två naturer, han som är både Gud och människa. I glorian kring hans huvud står ordet "han som är". Det är det stora mysteriet kring Jesusbarnet. Att

detta lilla barn kan vara Gud själv.

På just denna ikon ser vi två änglar i luften bredvid och de håller upp korset och andra pinoredskap som Jesus ska få utstå som vuxen. Jesusbarnet ser på dem och blicken är lugn och beslutssam. Han ska gå genom detta lidande för människornas skull av egen vilja. Tittar vi ner på hans fötter så ser vi att han tappar sin ena sandal så att vi kan se fotsulan. Lisa berättar att det är för att visa på hans sårbarhet. Han har valt att bli en ömtålig människa som du och jag.

Jesus är verkligen en unik gestalt men det finns också så mycket hos honom som är som vi. Även vi har ju fötts in i denna värld som ömtåliga barn. Även för oss är det klart från början att

lidandet kommer vara en del av våra liv.

Sedan berättar Lisa om Maria.

-Tänk vad modig hon var. Maria beskrivs som en enkel flicka men hon måste haft huvudet på skaft och modet hon visade är beundransvärt. På denna ikon är Marias blick stadig och full av tillförsikt. Hon litar på att Gud är god och har makten. Maria har i alla tider varit en viktig person att känna igen sig själv i och hennes liv innehåller många sorger men också stor glädje och stor tro.

Julfirandet i vår tid har fått en väldigt slagsida mot det kommersiella så vi behöver verkligen motvikt. För en del nutidsmänniskor är det svårt att närma sig julberättelsen eftersom man så lätt börjar fundera på hur allt egentligen kan ha gått till historiskt men om vi tar bibelns ord som det är och i stället funderar på själva innehållet kan det bli annorlunda.

-Vi kan inte förstå allt men vi kan göra som Maria och sätta oss i lugn och

ro och säga ja. Våga öppna oss för Guds vilja med våra liv som Maria gjorde. Det innebär visserligen att göra sig sårbar men det gör oss också mer levande.

En tanke dröjer sig kvar efter mötet med Lisa. Om nu den första julen var sårbarhetens stora dag då Gud blev liten för vår skull så kanske det kan vara det för oss också. En påminnelse vår mänsklighet. Som gamle biskop Martin Lönnebo skriver: "Jag är liten fastän stor för i mitt hjärta Gud bor".

Jesus har blivit sötare med åren, större huvud.

Julen skulle behöva gå tillbaka och bli mer måttlig, det rimmar ju inte helt med det kristna julbudskapet

Bebådelsen är viktigast, Jesus föds, väljer livet bland oss trots att han vet vad han kommer bli utsatt för.

Treenighetsikon, där är rådslaget om att Sonen ska födas till jorden "det stora rådslaget"

Fjärde advent Marias dag, vanlig dag för invigning av Mariaikoner, "tänk vad modig hon var"

Maria framställs som en enkel flicka men måste haft huvudet på skaft och modet hon visade är beundransvärt i sig oavsett allt hon var med om sedan. Många kvinnor upplever sådant och att hennes barn togs ifrån henne, svårt att se honom plågas.

Vi kan inte förstå allt men vi kan sätta oss i lugn och ro och säga Ja. Våga säga Ja. Så kommer livet ge oss mycket mer.

Man kan önska att folk ska fundera på själva berättelsen. Vi är sårbara, särskilt den som vågar säga Ja. Saknar på något sätt den kommersiella rustningen, distansen, att i stället hålla på med något vi egentligen inte helt förstår kan verka dumt. Våga visa sin litenhet.

Släpp att försöka få ihop med när på året det var och sådant, fundera på berättelsen, vad säger det mig?

LÄSARE FRÅGAR

Varför ringer kyrkklockorna? Finns det något schema eller liknande?

Tomas Jarvid, präst, svarar:

Klockorna i våra kyrkor ringer vid en hel del olika tillfällen. De är del av både vårt kristna gudstjänstfirande och vårt kulturarv. Man kan säga att kyrkklockornas grundfunktion är som på den här charmiga bilden ur en barnbok från 1978. Det låter som att de ljuder "KOM, KOM" och det är också det de vill säga. De bjuder in till gudstjänst eller till att stanna upp med en bön när man hör dem.

För många generationer av våra förfäder var kyrkklockans klang det starkaste ljudet man någonsin hörde. Det kan vara en eller flera klockor i tornet. I Ulricehamns kyrka är det tre i olika storlekar och därmed med olika toner. Ofta står det också ord från bibeln eller psalmer på klockorna och man kan tänka att det är de orden klockan vill "säga". I Ledsjö kyrka i Götene som har en ganska ny klocka har till exem-

pel klockan orden "Gud låt ditt ord i mitt liv få råda" från psalm 89 i psalmboken.

Till det följer helt praktiska funktioner. I gamla tider var kyrkklockorna det man hade att ta till för att varna för fara, de var sin tids "hesa Fredrik". Det var också så att innan folk hade egna klockor fick man förlita sig på slagen från kyrkklockan för att veta tiden. I Ulricehamns kyrka rings klockslagen för hel och halvtimme ut med en liten hammare som drivs av ett urverk från 1917 som dras upp av vaktmästaren varje vecka manuellt.

Ulricehamns pastorat är nu ganska stort och det finns lokala skillnader i hur man gör med klockringningen. Överallt ringer klockorna när en gudstjänst börjar. Dessutom är det vanligt att man ringer en eller två gånger olika tider inför gudstjänsten. Ett arv från gamla tider så att folk skulle kunna höra att det var dags att gå i väg till kyrkan. Ibland kallas en sådan ringning för "prästaringsningen".

Vi ringer också i samband med att församlingsmedlemmar avlidit. Detta

kallas "själaringsning". Ibland samlas de anhöriga för att lyssna på när det ringer för den de mist. I Ulricehamns kyrka, som du som frågar hör, ringer det varje fredag klockan 10 för de som avlidit under veckan. Vi ringer också i klockorna under gudstjänst då vi har "tacksägelse" och tackar för de människornas liv.

Klockorna ringer på många håll för att markera morgon och kväll. Viktigast då är "helgsmålsringningen". Enligt gammalt sätt att räkna inträder helgen på lördagen klockan 18. Av praktiska skäl ringer man numera ofta lite tidigare, exempelvis klockan 16.

Tvärreds kyrka märker ut sig lite för här lever fortfarande seden att "klämta" för hand med kläppen på klockorna både vid ringningen vid gudstjänstens början och vid själaringsning. Vid själaringsning klämtar vaktmästaren med tre slag på vardera klockan med ordentlig paus emellan. Av tradition ska man börja med lilla klockan först om det är ett barn som dött. Sedan tar ringningen med motor vid.

Nya askgravplatser och askgravlundar

I Ulricehamns pastorat kan vi erbjuda fem olika gravskick för gravsättningar. kistgravplats, urngravplats, askgravplats, ask- och kistgravlund samt minneslund.

De senaste åren har de blivit alltmer vanligt att man vill ha en gravplats med en gemensam utformning, antingen i askgravlund eller i askgravplats. I Ulricehamns pastorat har vi de senaste åren anlagt ett flertal gemensamma gravplatser. Vi har använt återlämnade grusgravar och gjort om dessa till askgravplatser eller askgravlundar. Vi har även gjort helt nya anläggningar på några kyrkogårdar. Under 2022 har en askgravplats gjorts på Humla kyrkogård i en gammal grusgrav. Denna har plats för 8 gravplatser med 2 urnor i varje gravplats. På Liareds kyrkogård

finns det en nyanlagd askgravplats som har finansierats av gåvomedel, denna har plats för drygt 40 urnor.

På Liareds kyrkogård kommer det anläggas en askgravlund i en befintlig grusgrav. Och även på Böne kyrkogård kommer det anläggas en askgravlund i en befintlig grusgrav. Detta kommer göras i år.

Skillnaden på askgravplats och askgravlund:

Askgravplats: Gravplats med gravrätt i 25 år som går att förlänga. Här finns plats för flera urnor i varje gravplats vilket innebär att make/maka kan ligga i samma gravplats. Kostnaden för namnskytt och skötseln tas ut av dödsboet efter den avlidne.

Askgravlund: Gravplats utan gravrätt. Gravsättning sker i kronologisk ordning, endast en urna per gravplats. Man betalar bara för namnplattan. Namnplattan plockas ner efter 25 år.

I Ulricehamns pastorat har vi Askgravplatser på följande kyrkogårdar: Vist, Brunn, Kapell kyrkogården, Gamla kyrkogården i Ulricehamn, Timmele, Hössna, Gullered, Strängsered, Liared, Knätte, Humla, Gällstad och Södra Säm, Tvärred och Grönahögs kyrkogårdar. På Vist kyrkogård finns även en gemensam kistgravplats.

Askgravlundar finns på följande kyrkogårdar: Gamla kyrkogården i Ulricehamn, Kapell kyrkogården, Södra Ving, Fänneslunda-Grovare, Varnum, Kölabä, Blidsberg, Dalum, Böne, Liared, Gällstad & S. Säm, Marbäck, Tvärred. Samt en gemensam ask- och kistgravlund på Finnekumla kyrkogård.

För en utförligare beskrivning hittar du på hemsidan om "Gravskick i Ulricehamns pastorat". svenskakyrkan.se/ulricehamn/kyrkogardsforvaltningen

Anläggning av Liareds askgravplats. Foto tagna av Andreas Larsson.

Kyrkomusikers favoritpsalm i jul

Ann-Katrin Johansson – kantor i Redväg/Hössna församlingar

Min älskade julpsalm, Psalm 116 ”Nu tändas tusen juleljus”. Den har varit med sedan barnsben då mamma sjöng och spelade den hemma sedan genom skolan, körer och i kyrkan.

På nära håll har jag sett personer från andra länder och kulturer upptäcka den och ta den till sig. Jag känner mig varm och innesluten i den. En stråle av Guds kärleks ljus når in i mitt o andras hjärtan.

Ann-Louise Wingborn – kantor i Redväg/Hössna församlingar

Favoritjulpsalm är Psalm 114 ”Stilla natt” som i sin enkelhet berättar om julevangeliet.

Det är en finstämd psalm, som kan sjungas i stämmor, Acapella, med enkelt gitarrkomp eller pampig orgel.

En favoritjulsång är ”Jul, jul, strålande jul” som också sjungs i stämmor. När man sjunger den, infinner sig julen

Gullan Merhamre – kantor i Redväg/Hössna

Min favoritpsalm är Psalm 114 ”Stilla Natt”. Den har funnits där tidigt, då jag sjöng den i kören hemma i Småland. Jag lärde mig tycka om den för att melodin är så vacker och texten är så innehållsrik. Den målar bilden av Jesu födelse i enkelhet, men också i det stora och heliga... ”Allt är frid, rymden ljuder av glädjens ord. Mörkret flyr, dagen gry, Kristus till jorden är kommen, oss en frälsare född”.

Ursprunget till psalmens tillkomst är ju lite dråplig... En musikalisk full-

FOTO: CARL BORG

träff! När prästen Joseph Mohr och organisten Franz Gruber sjöng den nyskrivna psalmen ”Stille Nacht” den 24 december 1818 i kyrkan i Oberndorf, visste de två nog inte att psalmen skulle bli en av världens mest älskade och sjungna julpsalmer. De två sjöng den ju till gitarrackompanjemang. Orgeln fungerade inte, troligtvis hade en mus gnagat hål på bälgen.

Mikael Ryde – kantor i Åsundens församling

Psalm 122 ”Dagen är kommen”. Den sammanfattar hela julens budskap med ett vackert språk och är enkel att sjunga samtidigt som den är pampig. Jag får ofta tårar i ögonen på sista versen ’Här över barnet ...’ Ett speciellt minne med just denna psalm har jag från när jag dirigerar 70-mannakören och hela församlingen på Carols i Hössna. Orgeln sjunger ut Willcocks arrangemang och trumpet med flera andra instrument är med. Det är Mäktigt!

Ann-Catrin Johansson – kantor Ulricehamns församling

Helt spontant tänker jag på psalm 114 ”Stilla Natt”.

Musiken är skriven för över 200 år sedan och man kan ju tycka att jag borde välja något mer modernt, men för mig väcker denna psalm fortfarande en inre stilla julefrid.

Orden; ”rymden som ljuder av glädjens ord”, betyder för mig att inte bara himmel och jord gläds utan att hela universum, allt skapat, lyssnar till änglarnas stilla röster om det nyfödda barnet.

I psalmen förenas det lilla nyfödda, oskyldiga och ömtåliga med den stora, överväldigande mänsklighetens räddningsplan. En psalm för alltid förknippad med ljus, stillhet och stor förundran.

Gulleredes kyrka

Historia

År 1836 uppmanade stiftet till sammanbyggnad av kyrkorna i Gullered och Hössna. Det ogillades av Gulleredsborna som i stället bestämde sig för att bygga en ny egen kyrka. Därmed övergavs den gamla träkyrkan, vars äldsta delar troligen var från medeltiden, som revs och såldes som byggnadsmaterial, då den nya stod klar.

Kyrkobyggnaden

Kyrkan invigdes 1844 efter att uppförts efter ritningar av arkitekt Fredrik Blom. Den ligger på en sandås, 302 meter över havet, i änden av en oskiftad by. Sten till kyrkan ska bland annat ha hämtats från den tidigare kyrkan i Tissered. Den är en av stiftets främsta representanter för empiristilens kyrkotyp med sin korrundel och sitt lanterninförsedda torn.

En smärre renovering gjordes 1925 då kyrkan bland annat fick nya golv och innanfönstren igensattes. År 1951 installerades elektrisk och elbelysning. Man tog bort den främre bänkraden för att ge mer plats vid begravingar. Vid renoveringen 1966 inrymdes sakristia och samlingsrum i en läktarunderbyggnad. Bänkarna gjordes mer bekväma och korbänkarna togs bort och en toalett installerades under en av läktartrapporna. Under 1992–1993 utfördes stora in- och utvändiga underhållsarbeten.

Inventarier

Dopfunt av sandsten huggen på 1200-talet i två helt olika och eventuellt inte sammanhörande delar med höjden 92 cm. Cuppan är krukformad

med konkav undersida och ett skaft med kraftig vulst på mitten. Foten är rund, skivformad och med skrånande översida som avslutas med en vulst. Uttömningshål saknas.

Predikstolen från 1600-talet kommer från den äldre träkyrkan.

Medeltida ljuskrona av järn, enligt traditionen ett krigsbyte.

Altartavla, 1840-talet.

Kalk av silver från 1796, med förgylld insida och fot.

Oblatskrin från 1848.

Klockor

Kyrkklockorna i tornet är från 1824 och 1920. En tredje liten romansk klocka från medeltiden finns att beskå-

da i korfönstret. Den saknar inskrift, men har fyra ristade kors och tre figurer: en båge med pil, som kan vara ett gjutarmärke, ett snedställt timglas och en på kant ställd romboid.

Orgel

År 1873 kom en orgel till kyrkan, byggd av Svante Johansson, Liared. Den ersattes 1931 av ett pipverk från samma firma med tio stämmor fördelade på två manualer och pedal. Fasaden från 1873 finns kvar. Orgeln är spelbar men i dåligt skick, så nu används en digitalorgel.

Blidsbergs kyrka

Historia

Den ursprungliga kyrkan var uppförd av huggen sandsten i romansk stil och bestod av långhus och kor med absid. Senare tillkom en tornbyggnad i väst byggd av gråsten.

Från kyrkans tillkomsttid finns en dekorerad tympanonsten bevarad. Denna första kyrkobyggnad dateras till 1100-talet. Den fick förfalla under 1600-talet, men reparades på 1700-talet. Efter långa förberedelser för ett nybygge började man riva den gamla kyrkan 1867.

Kyrkobyggnad

Den nuvarande kyrkan uppfördes åren 1868–1869 efter ritningar av arkitekt Ludvig Hedin och invigdes 1870 av biskop Johan Albert Butsch.

Byggnadsstilen uppvisar en tidstypisk blandning av empiriens klassiska former och nygotikens mera spetsiga.

Kyrkan ligger på en höjd ovanför Ätran och har en stomme av natursten och vilar på en sockel av huggen granit. Den består av ett långhus med ett smalare femsidigt kor i öster och kyrktorn i väster. Vid långhusets norra sida finns en sakristia. Ytterväggarna är spritputsade och målade med ljusgul kalkfärg. Långhuset och sakristian täcks av sadeltak som är plåtklädda. Koret har ett plåtklätt tak som är valmat åt alla sidor. Kyrktornet har ett kopparklätt tak med en åttkantig lanternin som kröns med en tornspira.

Kyrkorummet har kvar mycket av den ursprungliga inredningen och täcks av ett tredingstak.

En restaurering utfördes 1939 under ledning av arkitekt Årland Noreen. Då sattes den södra ingången igen och övriga dörrar fick kopparbeslag. Centralvärme med lågtrycksånga installerades med pannrum under sakristian, vilket ersatte tidigare sotande kaminer. År 1985 putsades ytterväggarna om då den gamla putsen hade dålig vidhäftning och 1996 renoverades tornet under ledning av arkitekt Hans Jorméus. Lanterninen försågs med tre nya fönster och övriga fönster renoverades. Tornets alla takfall belades med ny kopparplåt.

Inventarier

Dopfont av sandsten tillverkad under senare delen av 1100-talet i två delar. Höjd: 97 cm. Cuppan är av gulaktig sandsten och päronformad. Livet är indelat med vågräta rundstavar, mellan vilka det finns spetsflik- och zig-zag-ornament. Därtill finns två arkadbågar. Längst upptill finns en runinskrift som tolkas: Tormod gjorde (dopfunten). Skaf-tet eller foten är av gråaktig sandsten och nästan cylindrisk

med en kraftig rundstav i mitten. Har troligen haft uttömningshål i centrum. Ganska omfattande skador, som är lagade. Funten har direkt engelska förebilder och kan vara tillverkad där.

Madonnaskulptur från 1100-talet i ek. Höjd 70 cm. Stora skador där Kristusbarnet saknas och nedre delen är bortvitt-rad. All färg borta.

En Birgittaskulptur är skuren i ek.

Ett triumfkrucifix är från 1400-talet.

En rund predikstol är samtida med nuvarande kyrka.

Nuvarande altarpuppställning tillkom 1934 och ersatte ett enkelt altarkors. Altarpuppställningen är komponerad av arkitekt Knut Nordenskjöld och innefattar fem träskulpturer från gamla kyrkans predikstol från 1600-talet.

Orglar

En orgel tillverkad av Johan Anders Johansson sattes in 1886. Vid en ombyggnad 1949-1951 gjordes orgelverket pneumatiskt och utökades med tre stämmor. År 1979 anskaffades ett elektronikbaserat orgelverk med frikombinationssystem från den engelska firman Harrison & Harrison, varvid större delen av de befintliga piporna återanvändes och antalet stämmor ökades till trettio. Johanssons stumma fasad från 1886 har bibehållits.

Källa:

Wikepeida

Vaktmästarens Trädgård

TEXT: MALIN JOHANSSON. BILD: MALIN JOHANSSON OCH EMILIA HYLANDER.

Vintertid... Det är mörkt nu, både dag och natt känns det som. Vanligtvis vid denna tid hänger jag ut ljusslingor i buskar och träd. Det blir lite speciellt denna vinter, lite färre timmar med mysbelysning.

De första åren här i torpet sa många förbipasserande: -Ja, det är ju ni som brukar elda på kvällarna! Vi röjde så mycket sly och gamla murkna gårdsgårdar att det alltid fanns tillfälle att tända en brasa ute på åkern, där alla kvällströtta, förbipasserande fick lite ljus i tillvaron.

Allt eftersom åren gått, har eldan det minskat och jag har i stället hört kommentarer som: - Just det, du bor där som det lyser så fint! Ljusslingorna gjorde att bilarna saktade ner för att de skulle hinna se.

Det är trevligt att göra det fint åt vägen, själva tittar vi inte så mycket just nedanför huset. Vi planterade till exempel massor av påskliljor i den slänten. Det blev också uppsatt en jättefin, lång, gårdsgård i kanten mot åkern. Den passar in jättebra!

Så kom då baggen Benny, född i april. Tanken var att han skulle få gå lite på undantag en tid för att inte få lamm för tidigt, men det funkade bara över en natt. När morgonen kom drog han igenom två elstängsel för att komma till damerna. Där har han stannat kvar sedan. Vi hoppas att de lyckas att han är för liten och klen och behöver växa till sig först.

Höstens trädgårdsbestyr är avklarade. Växthuset blev uttröjt och skurat invändigt. Utvändigt blir till våren. De frostkänsliga fönsteröppnarna togs in. Odlingsbäddarna ute skördades och rensades. Även grusgångar rensades, fast ogräsrensning kan man göra hela vintern om det är mildväder. Jag behöver också beskära vinrankan till jul. Den håller på att täcka in den lilla altanen, lite styrning behövs. För övrigt är nog trädgården i vintervila. Blommorna som kommer tillbaka nästa år får vissna stå kvar som extra skydd för fåglar och mot barfrost.

Kanske frön landar på nåt bra ställe och gror. Det kvarlämnade ger också höjd i trädgården även på vintern.

Våra djur gillar snö. Fåren, som bara klipps på våren, har en otrolig päls och skuttar runt i snön. De kan annars vara

inomhus om de vill. Endast vid ösregn söker de skydd. När vi åker till jobbet på snörika mornar ser vi inte fåren. De ligger översnöade i hagen och sover. Min gamle kanin har samma förutsättningar med sin tjocka vinterpäls. Han har en mysig, ombonad vinterbur, men han går gärna ut genom ett rör till sin stora utegård där han gräver gångar under snön. Ett bra pensionärsliv för en gammal avelskanin.

Drömmarna inför nästa år i trädgården lutar åt det mer hållbara hållet. Jag funderar på många saker. Behövs mer grönsaker? I så fall, förvaring till dem? Större växthus för att komma undan ohyra lite bättre, samla takvatten även där då? Mera fruktträd? Mera bärbuskar? Det måste bli lättskött bara, det är den stora utmaningen. Utöka fårhagarna mer så det inte behöver trimmas så mycket är en plan. Det slutar väl, som vanligt med att jag kommer för tidigt till plantskolan i vår och försöker lirka ut någon buske ur deras ouppackade växtleveranser. Förmodligen behöver jag också lite mer blommor... och fågelholkar...

Jag önskar er en fridfull Jul och ett Gott nytt år!

En höstmorgon i trädgården.

Flasklammet Doris är nu två år och blir kanske mamma i vår.

Gårdsgården vid åkerkanten.

Till Betlehem

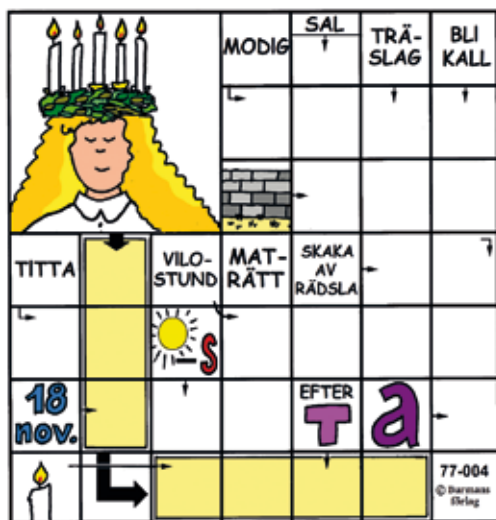
Efter ofrivilligt uppehåll i ett par år så är det äntligen dags att skattskrivna sig igen!

Välkommen på en upplevelsevandring genom julevangeliet. Här träffar du de tre vise männen, värdshusvärderna, soldater, fårehärdar, köpmän och många fler.

Torsdag 15 december mellan kl. 16:00-19:00 är det öppet för allmänheten. Ny vandring startar varje kvart.

FOTO: CHRISTER ANDERSSON

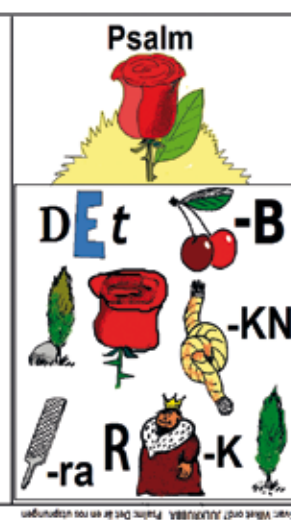

Vilket ord?

Om du tar de första bokstäverna i varje ord som du listar ut, så får du ett ord som hör ihop med decemberfirande.

- Kristus
- Inte över
- Flammor
- Hängs i granen
- Tomtedräktsfärg
- Fågel
- Helig bok
- Läsa Fader Vår
- Betyder advent

_____esus
_____nder
_____ågor
_____ulor
_____öd
_____ggla
_____ibel
_____edja
_____nkomst

PB-12 c Burmans förlag

Foto: Vilket ord? Julevangeliet. Foto: Peter Eriksson

Bereden väg för Herren, ...										VAR KHMER-ERNA	ÖVERGIVEN AV VÄNNER	LAGAS MED PÅSAR	LITEN SIMAND BUSKE	RÖRDROMMEN	FATTAS PÅ KOPP I VIRRVARR	BRUKA LIST	ÅKERN GRANNIPPI
										VÄXJÖS BOLLAG				MÄRKTA FÖRSTÄV			
										KONSTGJORD INTELLIGENS		SKÖTA OM	HELLEN-ERNA GJORDE LANSEN		BÄTSMAN FÖRE 12		
										NACKDEL	PROCESSEN HAR REVERS		KONNAS-SÖR			SYRAK	RAKELS OCH LEAS FAR I 1:a MOS.
2114-240	VÄNING I ETT HÖGHUS	DAVIDS STAD	SES OFTA DEN 24/12 I HEM	FLICKA I FOLK-MÅL	LÄTIN-ÅR KORT ADRESS	LÖPAREN WAERN (23 SV. REKORD)		ÖVERGE						FISK I EMÅN MINNES-MÄRKE			
BURNUS HAVSVIK MED KLIPP-TRÖSKEL VID MYNNINGEN			OREDA					NORSKE FÖRF. MYKLE VAR MUSERNA						VISA ÖMHET SOM D			
LYSER ÖVER ALLT								VÄRDS-HUS = 150 LITER						KYRK-FÄRDEN PÅ SILJAN	MÄRK VÄL!	FÖRE MARKUS I NYA TESTAMENTET	
VÄXT-BOK						VIND MEN EJ MISTRAL-EN	FÖR-SÄKRAN	KYRKLIG FÖRRÄTTARE						SATTE BUR-TRÄSK PÅ LIVS-MEDELKARTAN	JORDART		
VÄRLD-ENS FRÅLS-ARE						KAN MAN FÅ EN SLÄNG AV VISTEL-SER								CIRKU-LÄR	VIKT	BÖJLIST	
NILS FERLIN																SEGER	
			ÄR EN LIN-TOTT					LARS LIND	LÄGGS PÅ TAK-STOLAR	DRIFT-VÄRN	FÖR-BRYLL-ANDE						
NYTT-JAS AV SAMER					TERA		SKÅDA							MELLAN DAVID OCH GOLJAT			
LOKAL TÄV-LING			MELLAN KATARINA OCH VAD-STENA		IN-FORME-RADE						SLUTET PÅ TRA-GEDIN				DÄR BERÄTTAS OM DROTTNING EN AV SABA		

Skicka in svaret senast 16 december till:
Ulricehamns pastorat, Västra Kyrkogatan 3b, 523 30 Ulricehamn
Eller till: ulricehamn.pastorat@svenskakyrkan.se
Två vinnare får ett paket gott kyrkkaffe.

Rätt svar i förra numret var "I trygga händer" och "Stamtavla".
Vinnare var Lisbeth Isaksson, Trädet, och Siv Svensson, Ulricehamn.
Grattis till er!

hört på kyrkbacken

Med reservation för ändringar.

Våra gudstjänster hittar du i Ulricehamns tidning på torsdagar och i Borås tidning på lördagar samt i församlingsbladen och på hemsidan www.svenskakyrkan.se/ulricehamn

Jul- och nyårgudstjänster

Julafton

10:00 Vid krubban i Timmele kyrka. Anders Nilsson och Jimmy Sjölund.

10:00 Julspel vid krubban i Ulricehamns kyrka. Henrik Lööv och Ann-Catrin Johansson. Barnkörerna och Ungdomskören medverkar.

10:00 Vid krubban i Dalums kyrka. Julspel. Carolina Davidson och Anne-Louise Wingborn.

11:00 Samling vid krubban i Grönahögs kyrka. Lars Kempe och Mikael Ryde.

14:00 Julbön i Ulricehamns kyrka. Per Jonstoj.

17:00 Julbön i Finnekumla kyrka. Lars Kempe och Monica Johansson.

17:00 Julbön i Humla kyrka. Per Jonstoj och Gullan Merhamre.

22:00 Gudstjänst i Hössna kyrka. Beatrice Yngvesson och Gullan Merhamre.

23:00 Julnattsmässa i Ulricehamns kyrka. Henrik Lööv och Ruth Lindholm.

23:00 Musikgudstjänst i Murums kyrka. Åsa Jockisch. Sång Emelie Wilhelmsson, Arne Johansson och Jimmy Sjölund.

23:00 Midnattsgudstjänst i Marbäcks kyrka. Tomas Jarvid och Mikael Ryde.

23:00 Gudstjänst i Blidsbergs kyrka. Anette Ljungberg och Anne-Louise Wingborn.

23:00 Gudstjänst i Kölingareds kyrka. Christer Spjut och musiker från Kölingared.

Juldagen

6:00 Julotta i Södra Vings kyrka. Anders Nilsson och Susanna Moberg. Staffan Yngvesson, trumpet.

7:00 Julotta i Knätte kyrka. Jenny Jarvid och Ann-Katrin Johansson.

7:00 Julotta i Tvärreds kyrka. Per Jonstoj och Monica Johansson.

8:00 Julotta i Timmele kyrka. Anders Nilsson och Susanna Moberg.

8:00 Julotta i Brunns kyrka. Jan-Olof Arkstedt Broberg och Ruth Lindholm.

10:00 Mässa i Ulricehamns kyrka. Jan-Olof Arkstedt Broberg och Ruth Lindholm.

15:00 Gudstjänst i Gällstads och Södra Säms kyrka. Lars Kempe och Mikael Ryde.

Annandag jul

10:00 Julens sånger i Brunnsnäs kyrkan. Martin Landgren och Mikael Ryde med familj.

11:00 Mässa i Grönahögs kyrka. Tomas Jarvid och Monica Johansson.

11:00 Gudstjänst i Kärråkra kyrka. Åsa Jockisch och Jimmy Sjölund.

17:00 Gudstjänst med julmusik i Liareds kyrka. Carolina Davidson och Anne-Louise Wingborn.

18:00 Musikgudstjänst i Fänneslunda-Grovare kyrka. Åsa Jockisch. Jimmy Sjölund och Arne Johansson firar 22-årsjubilerum som duett. Sång ur deras repertoar.

Nyårsafton

15:00 Nyårsbön i Härna kyrka. Anders Nilsson.

16:00 Nyårsbön i Kölaby kyrka. Beatrice Yngvesson och Gullan Merhamre. Manskören medverkar.

17:00 Nyårsbön i Ulricehamns kyrka. Jan-Olof Arkstedt Broberg och Ruth Lindholm.

17:00 Nyårsbön i Timmele kyrka.

Trettondedag jul

10:00 Mässa med söndagsskola i Ulricehamns kyrka. Henrik Lööv och Ann-Catrin Johansson.

Barnkörerna och ungdomskören medverkar med musikalen Artaban. Efter gudstjänsten bjuds det in till julfest i församlingsgården.

11:00 Gudstjänst i Grönahögs kyrka. Lars Kempe och Mikael Ryde. Grönahögs kyrkokör medverkar.

11:00 Gudstjänst i Timmele kyrka. Åsa Jockisch.

14:00 Gudstjänst med julfest i Kölingareds församlingsshem. Beatrice Yngvesson. Efter gudstjänsten är det julfest med tårtbuffé.

16:00 Allsångsgudstjänst i Varnums kyrka. Åsa Jockisch.

17:00 Musikgudstjänst i Finnekumla kyrka. Lars Kempe och Monica Johansson. "Julens sånger" med Tvärreds- och Finnekumlakören.

17:00 Allsångsgudstjänst i Hössna kyrka. Beatrice Yngvesson.

17:00 Gudstjänst i Marbäcks kyrka. Henrik Lööv och Mikael Ryde.

18:00 Mässa i Varnums kyrka. Åsa Jockisch.

Ett axplock av händelser i pastoratet

OBS! Det är alltid fri entré till våra konserter och dylikt.

25 november kl. 19:00 i Tvärreds kyrka. Julkonsert med The Flying Bumblebees med orkester samt Spegelkvartetten, kör, solister och gäst Jan Johansen.

29 november kl. 17:00 i Kölaby församlingsshem. Samtal om livet och tron utifrån Johannesevangeliet. Välkomna! Vid frågor kontakta Jenny Jarvid tfn. 0321-17 112.

29 november kl. 18:30 Adventskväll i församlingsgården i Ulricehamn (Storgatan 28d) Sång, musik och lyrik. Medverkan av Annika Persson med

flera. Servering. Medarrangör: SENSUS.

Torsdag 1 december kl. 14:30 i

Tvärreds församlingshem. Mitt-på-dagen träff. Önskesalmer i jul och advent. Lars Kempe berättar om olika psalmer.

Söndag 4 december kl. 15:00 i Kölaby kyrka. Musikgudstjänst med Falbygdens manskör.

Onsdag 7 december kl. 18:00 i Tvärreds kyrka. Musik i vinterkväll. Kulturskolans ungdomssymfoniorkester samt sångensemble.

Onsdag 7 december kl. 19:00 och 20:30 i Ulricehamns kyrka. Ulricehamnsbygdens Lucia. Medarrangör: Lions.

Lördag 10 december kl. 16:00 i Tvärreds kyrka. Ulricehamnsbygdens lucia. Medarrangör: Lions.

Söndag 11 december kl. 17:00 i Ulricehamns kyrka. Barn- och ungdomskörernas luciatåg.

Tisdag 13 december kl. 15:00 i Brunnsnäs kyrkan. Våffelcafé.

Tisdag 13 december kl. 17:00 i Kölaby församlingshem. Bibelsamtal. Samtal om livet och tron utifrån Johannesevangeliet. Välkomna! Vid frågor kontakta Jenny Jarvid tfn. 0321-17 112.

Torsdag 15 december kl. 12:00 i Timmele församlingshem. Daglediglunch.

Torsdag 15 december kl. 19:00 i Blidsbergs kyrka. Julkonsert med Redvägskören.

Söndag 18 december kl. 18:00 i Hällstads kyrka. Musikgudstjänst med avtackning av kantor Jimmy Sjölund.

Söndag 18 december kl. 19:00 i Ulricehamns kyrka. Julkonsert med körerna Ulrica Vocalis och Schola Cantorum under ledning av Ruth Lindholm.

Onsdag 21 december kl. 19:00 i Ulricehamns kyrka. Stråkkonsert.

JUL- OCH NYÅRSFIRANDE

Är du en av många människor som är rädda för ensamheten under jul- och nyårshelgerna? För samtidigt som jul- och nyår för många är en stor glädje och värme, känner sig andra ensamare än någonsin.

Det finns många anledningar till ensamhet under dessa helger. Kanske bor släkt och vänner långt bort, kanske har den närmast anhöriga dött eller så har kontakten gått förlorad.

Oavsett vad just du känner för dessa helger så är du varmt välkommen att fira jul och/eller nyår i församlingsgården, Ulricehamn (Storgatan 28d). Det behövs också ideella som kan hjälpa till och är du intresserad av detta så kontakta oss (kontaktuppgifter längst ner).

Julafton

11:00-
14:00
Jultallrik,
fika och
gemenskap.
14:00
Julbön i
Ulricehamns kyrka

ILLUSTRATION: HENRIK JACOBSSON

Nyårsafton

15:00-17:00
God mat och gemenskap
17:00 Nyårsbön i Ulricehamns kyrka

Anmäl dig senast 16 december till julaftonsfirande och senast 22 december för nyårsfirande till: 0321-17 100 eller mejla till: ulricehamn.pastorat@svenskakyrkan.se
Varmt välkomna!

FOTO: STEFAN LEONARDSSON

Svenska kyrkan

ULRICEHAMNS PASTORAT

Expedition:

Västra Kyrkogatan 3B, 523 30 Ulricehamn
Telefon..... 0321-17 100
Öppet måndag-fredag 10.00-13.00
ulricehamn.pastorat@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/ulricehamn

Kyrkogårdsförvaltningen:

Besöksadress: Vist 916
Öppet måndag-onsdag 10:00-13:00
Telefontid måndag-fredag 10:00-13:00
Telefon (växel)..... 0321-17 100
ulricehamns.kyrkogardsforvaltning@svenskakyrkan.se

BRYT EN TRADITION

Fler än
30 000 flickor
gifts bort
varje dag

Legenden om Lucia berättar om
en flicka som vägrade bli bortgift.
Hon hävdade rätten till sin
kropp, sin tro och sina egna val.
Än i dag kämpar flickor runtom
i världen för sina rättigheter.

Vi lever alla under samma himmel
och tillsammans kan vi göra skillnad.

svenskakyrkan.se/act

act
Svenska kyrkan

SWISHA DIN
GÅVA TILL
900 1223

